

Takstblad om

Merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste, efter servicelovens §§ 41 og 42

Indhold

Indledning.....	3
Merudgifter servicelovens § 41	4
Formålet	4
Målgruppe	4
Beregning af ydelsen.....	5
Gennemgang af merudgifter	5
Kost og diætpræparater	6
Medicin	7
Lidelser	8
Sygehusophold.....	10
Befordring.....	11
Ejendele.....	13
Aktiviteter.....	16
Andet.....	17
Boligændringer og boligskift.....	18
Tabt arbejdsfortjeneste servicelovens § 42	20
Formålet	20
Målgruppe	20
Omfanget af tabt arbejdsfortjeneste.....	21
Beregning af ydelsen.....	22
Ophør.....	22

Indledning

Dette takstblad er udarbejdet for at vise beregninger for merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste og dermed give et klart billede af serviceniveauet i Ishøj og Vallensbæk.

Serviceniveauet tager udgangspunkt i Ishøj Kommunes Børne- og Ungepolitik, der overordnet sikrer rammer og retning i arbejdet med børn og unge. Serviceniveauet skal være med til at sikre sammenhæng mellem de politiske prioriteringer, de økonomiske rammer og de socialfaglige vurderinger.

Gennemgående gælder det for nærværende takstblad, at nedsatte funktionsevner kan være af både fysisk og psykisk karakter.

Takstbladet er målrettet sagsbehandlerne, der i deres daglige arbejde træffer afgørelser om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens §§ 41 og 42. Takstbladet bliver publiceret på Ishøj Kommunes hjemmeside og kan bruges som dialogværktøj i mødet med borgeren. Det skal dog understreges, at serviceloven foreskriver, at sagsbehandleren i hver enkelt sag skal foretage en konkret og individuel vurdering af borgerens behov.

Takstbladet opdateres én gang årligt ved årsskiftet i forbindelse med, at de nye takster offentliggøres. Ved samme lejlighed gennemgås lovændringer, 'Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familie' samt afgørelser fra Ankestyrelsen.¹

---

¹ Fremover henvises til 'Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familie (vejledning nr. 3 til serviceloven)' med 'vejledning til loven'.

Merudgifter servicelovens § 41

Formålet

Formålet med merudgiftsydelsen er, at forsørgere af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat funktionsniveau eller kronisk/langvarig lidelse kan få kompensation de for merudgifter, de har som følge af deres barns funktionsnedsættelse.

Desuden er formålet, at

- børn og unge med funktionsnedsættelser kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner eller lignende, hvis hensynet til barnets bedste tilsiger dette
- familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets/den unges varigt nedsatte funktionsevne eller den kroniske/langvarige lidelse
- hindre, at barnets/den unges varigt nedsatte funktionsevner eller kroniske/langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Der henvises til punkt 165 i vejledning til loven.

Målgruppe

Målgruppen for bevilling af merudgifter er borgere, der i hjemmet forsørger børn og unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse. Med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse forstås:

- At der inden for 12 måneder ikke er udsigt til bedring af helbredsmæssige forhold.
- At der i lang tid fremover er behov for at kompensere for følgerne af funktionsnedsættelsen.
- Funktionsnedsættelser der har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse.

Det er den samlede nedsættelse af funktionsevnen, der skal lægges til grund for vurderingen af, om familien har ret til merudgifter.

For at modtage merudgiftsydelse skal barnet/den unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse forsørges i eget hjem, hvilket vil sige, at barnet/den unge:

- Bor hos forældre eller andre pårørende.
- Er indlagt på sygehus.
- Er på aflastning.
- Går på kost- eller efterskole som led i almindelig skolegang.

Til brug for vurderingen af, om et barn eller en ung er i målgruppen for at modtage merudgiftsydelse, vil der oftest være behov for at indhente yderligere udtalelser om barnet/den unge fra eksempelvis daginstitution, skole, sundhedsvæsen eller andre steder. Hvis der ikke gives samtykke, vil afgørelsen altid blive truffet på baggrund af de foreliggende oplysninger.

Når barnet/den unge er anbragt uden for hjemmet og er omfattet af målgruppen for merudgiftsydelser, afholder anbringelsesstedet merudgiftsydelserne. Hvis barnet/den unge derimod er anbragt i en plejefamilie, bevilges merudgifter som en del af anbringelsesudgiften.

Der henvises til punkt 167 i vejledning til loven.

Beregning af ydelsen

Merudgiftsydelsen udregnes på baggrund af et overslag over omfanget af de behov, som barnet/den unge efter al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter. Til dækning af merudgifter beregnes dermed typisk en månedlig ydelse.

Udmålingen af merudgiftsydelsen skal ske ved, at der afrundes til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100 i forhold til de sandsynliggjorte merudgifter.

De sandsynliggjorte merudgifter skal være på et minimumsbeløb svarende til 4.596 kr. årligt, hvilket svarer til et månedligt minimumsbeløb på 383 kr. Beløbet gælder for 2015 og reguleres hvert år. Hvis en familie har flere børn eller unge, der er berettiget til merudgifter, er det de samlede merudgifter for disse børn, der lægges til grund ved beregningen.

Forældremyndighedsindehaveren dækker selv den del af udgifterne, der udgør den normale forsørgelsesudgift af et barn/en ung i hjemmet.

Der bliver fulgt op på udbetalingen af merudgifter, når der er gået et år fra seneste fastsættelse af tilskuddet. Uanset stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter kan familien ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er gået et år regnet fra den seneste fastsættelse. Hvis der er sket en stigning i udgifterne, kan den udbetalte merudgift ændres med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i merudgifter fandt sted.

Der henvises til punkt 169 til 172 og punkt 204 til 205 i vejledning til loven.

Gennemgang af merudgifter

Der ydes merudgifter til en række områder såsom beklædning, medicin og lignede.

Merudgiftsydelsen dækker således de udgifter, som familien havde været foruden, hvis barnet/den unge ikke havde haft en betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse.

Merudgifter kan bl.a. være udgifter til:

- Kost og diætpræparater
- Medicin
- Astma og hudlidelse
- Sygehusophold
- Befordring
- Drift af bil
- Handicaprettede kurser
- Beklædning og fodtøj
- Bleer
- Brilller
- Cykel
- Vask
- Personlig hygiejne
- Ferie
- Aflastning
- Fritidsaktiviteter

- Slitage af indbo

- Bolig og boligskift

I efterfølgende afsnit er merudgifterne nærmere beskrevet. Takstbladet indeholder dog ikke en udtømmende liste over merudgifter, og vurderingen vil altid være konkret og individuel.

Der henvises til punkt 174 i vejledning til loven.

Kost og diætpræparater

Når et barn eller en ung har behov for en speciel kost eller diætpræparater i forbindelse med betydelig og varig nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse, kan merudgifter afholdes af kommunen. Behovet skal være tilstrækkeligt dokumenteret, fx ved en lægeerklæring.

Der ydes et regionalt tilskud efter § 159 i sundhedsloven på 60 % til de ernæringspræparater, der er godkendt af Sundhedsstyrelsen. Der er ikke mulighed for at søge om individuelle tilskud, hvilket betyder, at der udelukkende ydes tilskud til de ernæringspræparater, der fremgår af Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Der kan ydes hjælp til dækning af udgifter til kost og diætpræparater, når der gennemføres observationer, undersøgelser og gentagende undersøgelser forårsaget af den betydelige og varigt nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse.

Ved dækning af merudgifter til kost og diætpræparater skal der ske en modregning af normaludgiften til kost svarende til 30 kr. pr. dag pr. barn.

I forhold til ernæringspræparater dækkes de 60 % af udgiften af sundhedsloven (grøn recept), mens de resterende 40 % kan dækkes som merudgift, hvis familien derudover har udgifter til almindelig kost. Udgifter til sondemad kan ligeledes dækkes som merudgift. Hvis barnet alene ernæres af sondemad, skal der fratrækkes udgift til normalkost. Afledte udgifter til sondemad såsom overledningssæt, sonder og sprøjter skal søges som hjælpemidler via Borgerservice, jf. servicelovens § 112, og kun hvis udgiften ikke kan dækkes efter hjælpemiddelbestemmelserne, kan udgifterne i forbindelse med sondemad dækkes som merudgift.

Der henvises til punkt 175 i vejledning til loven.

I forbindelse med behandling

Kræftbehandling kan føre til nedsat appetit, hvor der er behov for at barnet hyppigt tilbydes mad af forskellig karakter (kræsekost). Der kan i forbindelse med kræftbehandling bevilges op til 450 kr. pr. måned som merudgift, hvilket svarer til halvdelen af normaludgiften til kost til et barn.

Merudgiften til proteinberigende kost skal være ordineret af en læge eller diætist.

Diætpræparater, der fremstilles på sygehuset eller indtages i forbindelse med behandling på sygehuset, afholdes af sygehusvæsnet. Merudgifter til diætpræparater til børn med phenylketonuri (Føllings sygdom) afholdes af staten.

Allergisk disposition

Der kan ydes merudgifter til forældre til spædbørn, der ikke kan ammes, og som har behov for særlige erstatningspræparater på grund af, at barnet er disponeret for at udvikle allergi. En forudsætning for at der ydes hjælp til erstatningspræparater er, at begge forældre har allergier. Der skal foreligge tilstrækkelig dokumentation for, at der er markant øget risiko for at udvikle allergi, hvis særlige erstatningspræparater ikke benyttes.

Når et spædbarn er disponeret for at udvikle allergi, ydes der dækning af merudgiften til hydrolyseret modermælkserstatning (HH MME) i barnets første fire levemåneder. Udgiften til hydrolyseret modermælkserstatning fratrækkes udgiften til almindelig modermælkserstatning.

Laktoseintolerans

Det vurderes at børn og unge, der er diagnosticeret med laktoseintolerans, som udgangspunkt ikke er omfattet af målgruppen for merudgifter, idet disse børns nedsatte funktionsevne ikke vurderes at være så indgribende, at ophør med laktosefri produkter vil medføre umiddelbar risiko for varig og væsentlig funktionsnedsættelse. Ankestyrelsens afgørelse 55-11 er brugt analogt ved denne vurdering.

Glutenintolerance (Cøliaki)

Der kan på baggrund af en konkret og individuel vurdering bevilges merudgiftsydelse i forbindelse med at et barn eller en ung har cøliaki, da udgiften til diætkost er betydeligt højere end ved almindelig kost.

Der kan ikke bevilges en bage- eller røremaskine i forbindelse med cøliaki, da madvarer, der lever op til kravene i dag, er let tilgængelige.

Der henvises til Dansk Cøliaki Forenings vejledning til merudgiftsydelser i forbindelse med cøliaki.

Medicin

Det er muligt at få dækket udgifter til receptpligtig medicin, der ordineres grundet barnets betydelige og varigt nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse. Barnet eller den unge skal vurderes til at være berettiget til ydelser efter servicelovens § 41, og de sandsynliggjorte merudgifter skal overstige bagatelgrænsen.

Der kan ligeledes ydes tilskud til ikke receptpligtig medicin, hvis medicinen eller præparatet er lægeligt anbefalet til behandling/lindring af barnets funktionsnedsættelse. Det er en forudsætning, at der er angivet mængde og omfang på ikke receptpligtige præparater.

Søges der dækning af medicinudgifter efter servicelovens § 41, henvises der til at søge om kronikertilskud hos Lægemiddelstyrelsen. Kronikertilskud skal søges hos Sundhedsstyrelsen af egen læge. Kronikertilskud kan bevilges til borgere med et stort, varigt og fagligt veldokumenteret behov for lægemidler. Når borgeren er under 18 år, skal udgifterne til medicin overstige 21.831 kr. (CTR saldo). Tilskuddet gives således, at loftet på egenbetaling er på 3.830 kr.. Bevilling af merudgifter til medicin kan kun ske, hvis der ikke kan bevilges kronikertilskud.

Der henvises til punkt 177 i vejledningen til loven.

Lidelser

Astma og hudlidelser

Kommunen dækker merudgifter, der er opstået i forbindelse med astma og astmatisk bronkitis, hvis lidelsen kræver kontinuerlig og forebyggende behandling med inhalationssteroid. Lidelsen skal være indgribende i barnets hverdag, hvilket skal dokumenteres, fx ved lægeerklæring samt udtalelse fra dagtilbud eller skole.

Merudgiftsydelsen til inhalationssteroid vil oftest ikke overstige minimumsbeløbet på 4.596 kr. isoleret set, men skal medregnes med eventuelle andre merudgifter eller udgifter til søskende.

Merudgifter relateret til astma og astmatisk bronkitis vil oftest være udgifter til:

- Lægeordineret medicin
- Antibiotika til behandling af luftvejslidelsen (astmamedicin)
- Peakflowmeter til børn der er fyldt fem år

Udgifter i forbindelse med astma og astmatisk bronkitis, der ikke godkendes som merudgifter er bl.a.:

- Antihistamin
- Vaccination mod influenza
- NEC Spacer. Der kan ansøges om at få dækket udgiften til NEC Spacer gennem egen læge eller sundhedsvæsnat

Hudlidelser

Der kan bevilges merudgifter i forbindelse med atopisk dermatitis og psoriasis. Lidelsens omfang skal have alvorlige følger i hverdagen og have indflydelse på barnet eller den unges funktionsniveau.

Ved den årlige opfølgning indhentes status hos egen læge, der indgår som dokumentation i den videre vurdering af, om merudgiftsydelsen skal fortsætte. Egen læge skal i udtalelsen beskrive behandlingsbehov og lidelsens sværhedsgrad samt omfang og hyppighed af behandling.

Merudgifter relateret til hudlidelser vil oftest være udgifter til:

- Hormoncremer
- Fede fugtighedscremer
- Badeolie
- Kaliumpermanganat
- Tjæreholdige
- Medicin (sederede antihistaminer)præparater

Udgifter i forbindelse med hudlidelser, der ikke godkendes som merudgifter er bl.a.:

- Non sederende antihistaminer (zyrtec, clarityn m.fl.)
- Nizoral shampoo (skelshampoo)
- Epogamin
- Bioglandin
- Solarium

Der bevilges ikke merudgiftsydelser i forbindelse med ekstra vask og slid forårsaget af hudlidelser. Ekstreme tilfælde hvor der er blødning fra huden eller en behandling, der misfarver tøjet, er dog undtagelser. Her kan bevilges merudgifter ud fra en konkret og individuel vurdering.

Der henvises til punkt 192 i vejledning til loven.

Diabetes

Ved behandlingskrævende diabetes kan bevilges merudgiftsydelser efter servicelovens § 41 og hjælpemidler efter § 112.

Merudgifter relateret til diabetes efter servicelovens § 41 vil oftest være udgifter til:

- Diætkost
- Insulin
- Engangspumpe
- Testmateriale til ikke-insulinbehandlende diabetikere
- Apparat til blodsuktermåling til insulinbehandlende diabetikere (50 %)
- Apparat til blodsuktermåling til ikke-insulinbehandlende diabetikere

Diætkost til diabetes ordineres af egen læge eller klinisk diætist og reguleres afhængigt af behov. Merudgiften til diabetesdiætkost beregnes på baggrund af energiindholdet i kosten. Da behovet løbende ændrer sig, indhentes ny beregning fra læge eller klinisk diætist ved opfølgning på merudgiftsydelser.

Juice og druesukker er ikke inkluderet i diabeteskosttaksten. Der henvises til Diabetesforeningen, som har opgjort merudgifter til diabetesmad både med og uden specialvarer dvs. sukkerfri produkter. Ved fastsættelse af merudgift til juice og druesukker skal merudgiften sandsynliggøres af forældrene – se vejledning fra Diabetesforeningen.

Der kan søges støtte til nedenstående hjælpemidler via Borgerservice, jf. servicelovens § 112. Udgifter, hvor der kan søges støtte gennem servicelovens § 112, er:

- Sprøjter og kanyler
- Flergangspenne til insulin
- Testmateriale til insulinbehandlende diabetikere
- Testmateriale til tablet til behandlende diabetikere, når egen læge har anbefalet kontinuerlig blodsuktermåling
- Apparat til blodsuktermåling til insulinbehandlende diabetikere
- Kanyleboks

Gennem sundhedsloven kan der søges om støtte til:

- Insulinpumpe og vedligeholdelse

Der kan efter aktivlovens § 82 ydes hjælp til dækning af egenbetalingsandelen af udgifter til fodpleje hos en statsautoriseret fodterapeut, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Ansøgning skal ske til via Borgerservice.

Se vejledningens punkt 210.

Der henvises til Diabetesforeningens vejledende takster for diabeteskost og folderen 'Merudgifter til diabetesmad'.

For tidlig fødte børn

At et barn er født for tidligt medfører ikke merudgiftsbevillinger. Det afgørende er, om barnet har betydelig funktionsnedsættelse som følge af at være født for tidligt.

Sygehusophold

Kommunen kan bevilge merudgiftsydelser til forældrenes overnatning i forbindelse med, at et barn eller en ung indlægges på sygehuset på grund af en betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse. Det er en forudsætning for bevilling af merudgiftsydelser, at dokumentation fra læge eller sygehus tilskriver, at forældrenes tilstedeværelse er nødvendig.

Der kan ydes merudgiftsydelser til ophold i nærheden af sygehuset. Forplejning ydes kun, når der er tale om indlæggelser med overnatning, og hvis forplejningen ikke ydes af hospitalet. Den normale forsørgelsesudgift til forplejning er 70 kr. pr. voksen pr. dag, som skal modregnes den tildelte merudgiftsydelse.

I forbindelse med indlæggelser og kontrolbesøg på sygehuset ydes der merudgifter til parkering af forældrenes bil i op til en uge. Det skal forud undersøges, om sygehuset tildeler parkeringsbilletter til forældre, hvis børn har ophold på sygehuset.

Der henvises til punkt 180 i vejledningen til loven.

Befordring

Befordring er en persons daglige rejse fra et sted til et andet.

Der kan ydes hjælp til merudgiftsydelser, hvis et barn eller en ung har et øget transportbehov til fx kontrol på sygehuset. Merudgiftsydelser kan desuden ydes, hvis fx en forælder skal ledsage sit barn til behandling.

Omfanget af merudgiftsydelser i forbindelse med befordring afhænger af afstanden mellem barnets hjem og målet for rejsen. Behovet for merudgifter til befordring skal dokumenteres skriftligt i forbindelse med ansøgningen. Den normale forsørgelsesudgift til transport for børn og unge på samme alder og livssituation modregnes den tildelte merudgiftsydelse. Befordring mellem hjem og dagtilbud eller skole kan som udgangspunkt ikke dækkes som merudgift.

Befordring kan foregå i offentlige transportmidler eller i bil. Hvis der benyttes bil, kan bilen ejes af barnets forældre, være lejet eller lånt. Befordringsfradraget beregnes på baggrund af statens regler for godtgørelse for brug af egen bil efter laveste takst.

Der henvises til punkt 181 i vejledning til loven.

Befordring i bil

Der kan ikke ydes merudgiftsydelser efter servicelovens § 41 i forbindelse med anskaffelse af bil til befordring af et barn eller en ung med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse. En eventuel handicapbil kan ansøges efter servicelovens § 114.

Kan det sandsynliggøres, at familien udelukkende har anskaffet sig en bil til befordring af barnet, kan der ydes hjælp til driftsudgifter. Driftsudgifter kan fx være service og reparation af en handicapbil. I tilfælde, hvor familien afventer bevilling af handicapbil, kan merudgifter dækkes.

I tilfælde, hvor familien ikke havde en bil tidligere, skal det i forbindelse med fastsættelse af merudgiftsydelse vurderes, hvorvidt det er sandsynligt, at familien under alle omstændigheder ville have anskaffet sig en bil, da de fik børn. Vurderer sagsbehandleren, at familien ikke ville have anskaffet sig en bil medregnes alle udgifter som merudgiftsydelser, herunder bl.a. forsikring, reparationer, udskiftning af vinterdæk og faktiske udgift til brændstof. Tidligere udgifter til offentlig transport modregnes.

I forbindelse med merudgiftsydelser til befordring i bil skelnes der mellem formålsbestemt kørsel og ikke-formålsbestemt kørsel.

Formålsbestemt kørsel omfatter kørsel til fx kontrolbesøg og behandling. Merudgiftsydelser til formålsbestemt kørsel bevilges med statens lave takst.

Ikke-formålsbestemt kørsel omfatter kørsel til fx indkøb og familiebesøg. Merudgiftsydelser til ikke-formålsbestemt kørsel bevilges, når det sandsynliggøres, at udgiften er højere, fordi familien har et barn eller en ung med betydelig varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse. Udgiften

til ikke-formålsbestemt kørsel dækkes med statens lave takst, fratrukket den udgift familien ellers ville have haft, hvis barnet ikke havde haft en nedsat funktionsevne.

Skader, hærværk og Falck-abonnement dækkes som udgangspunkt ikke. Der kan ikke bevilges ekstraudstyr til en bil som merudgift, da disse bevilges sammen med bilen som særlig indretning.

I forbindelse med anskaffelse af en handicapbil som en ekstra bil, grundet barnet eller den unges betydelige og varigt nedsatte funktionsniveau eller kronisk/langvarig lidelse, regnes alle udgifter til bilen som merudgifter. Det gælder bl.a. forsikringer, reparationer og udskiftning af vinterdæk. Der betales udelukkende merudgiftsydelser i forbindelse med transport af barnet eller den unge med betydelig og varigt nedsat funktionsniveau eller kronisk/langvarig lidelse. Kørslen deles op i formålsbestemt og ikke-formålsbestemt kørsel.

Erstatter en handicapbil familiens normale bil, medregnes forskelle mellem den nuværende forsikring og den tidligere forsikring, når merudgiftsydelserne udregnes. Samme princip er gældende ved bl.a. reparationer og udskiftning af vinterdæk. Kørslen deles op i formålsbestemt og ikke-formålsbestemt kørsel.

Merudgifter dækkes udelukkende efter servicelovens § 41, hvis udgifterne ikke dækkes efter andre bestemmelser eller ordninger.

Der henvises til punkt 182 i vejledningen til loven.

Befordring til dagtilbud

Der bevilges ikke merudgifter til befordring af børn og unge med betydelig og varigt nedsat funktionsniveau eller kronisk/langvarig lidelse til almindelige dagtilbud.

Der henvises til punkt 184 i vejledning til loven.

Befordring til skole

Der ydes ikke hjælp til merudgifter efter servicelovens § 41 i forbindelse med befordring til og fra skole eller uddannelsesinstitution. Befordring til skole og skolefritidstilbud følger bestemmelserne i folkeskolelovens § 26 og de kommunale retningslinjer.

Der henvises til punkt 185 i vejledning til loven.

Befordring til behandling

I tilfælde, hvor et barn eller en ung skal ledsages til behandling som følge af betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse, dækkes merudgiftsydelserne efter servicelovens § 41. Merudgiftsydelser dækkes til både barn eller ung og ledsager.

Merudgifter dækkes udelukkende efter servicelovens § 41, hvis udgifterne ikke dækkes efter andre bestemmelser eller ordninger.

Der ydes hjælp til merudgiftsydelser i forbindelse med forældrenes befordring til besøg hos barnet eller den unge, i det omfang besøg er nødvendigt af hensyn til barnet eller den unge. Udgiften beregnes med udgangspunkt i udgiften til offentlig transport eller kilometergodtgørelse efter statens laveste takst.

Merudgiftsydelser efter servicelovens § 41 til befordring til behandling afhænger af, om familien vælger et sygehus længere væk fra bopælen efter frit sygehusvalg. I tilfælde, hvor familien vælger et sygehus længere væk, dækkes alene udgiften til det oprindelige sygehus. Kommunen dækker befordringsudgifter op til 50 km. Hvis der er længere end 50 km til sygehuset, skal udgiften søges dækket ved henvendelse på sygehuset, jf. sundhedsloven.

Der ydes udelukkende hjælp til behandlingsudgifter m.m. i udlandet, hvis Sundhedsstyrelsen har godkendt behandlingen. Sundhedsstyrelsen bevilliger kun transport- og opholdsudgifter til barnet eller den unge og én forælder. Transport- og opholdsudgifter søges via sygehuset. Der kan søges om dækning af transport og kost til den anden forælder som merudgifter efter servicelovens § 41.

Befordring til fritidsaktiviteter

Der kan ydes merudgifter til befordring til fritidsaktiviteter. Det kan fx være, hvis en forælder skal ledsage et barn til en fritidsaktivitet eller familiebesøg. Det kan herudover være tilfælde, hvor barnet eller den unge ikke er i stand til at tage offentlige transportmidler, hvis fritidsaktiviteten i nærområdet ikke kan benyttes. I vurderingen skal der tages hensyn til afstanden mellem hjemmet og fritidsaktiviteten, kammeraters hjem, barnets eller den unges mulighed for at benytte almindelig fritidsbeskæftigelse eller barnets alder (ville et tilsvarende barn uden funktionsnedsættelse selv kunne transportere sig).

Ved vurderingen lægges der vægt på, at det skal sandsynliggøres, at der er et ekstra kørselsbehov, da fritidsaktiviteten ligger længere væk end i normalområdet. Ishøj Kommune dækker merudgifter efter servicelovens § 41 til maksimalt en fritidsaktivitet.

Kan barnet eller den unge selv klare transporten, kan der ligeledes være tale om en merudgift.

Der henvises til punkt 187 i vejledningen til loven.

Ejendele

Beklædning og fodtøj

Der kan ydes merudgifter til beklædning og/eller fodtøj, hvis barnets varigt nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse er årsag til, at:

- Det skal udformes på en særlig måde
- Der er behov for ekstra beklædning eller sko
- Der forekommer ekstraordinært slid

Ved behov for særlige beklædningsgenstande som fx regnslag til kørestole, kørepose og hagesmæk henvises til servicelovens § 112. Servicelovens § 112 yder også støtte til

beklædningsgenstande til børn og unge, som grundet invalidering er nødsaget til at skifte hele deres garderobe. Der kan ansøges om støtte til særlige beklædningsgenstande gennem Borgerservice.

Når der ansøges om beklædning og fodtøj anmoder sagsbehandleren om en opgørelse over merforbruget. Ved dækning af merudgifter til beklædning og fodtøj skal der ske en modregning af normaludgiften, og merudgiften holdes op imod barnet eller den unge funktionsnedsættelse eller lidelse. Der vil ofte være behov for at indhente udtalelse fra barnets eller den unges dagtilbud, skole eller fritidstilbud for at få en vurdering af barnets ekstra tøj- eller skoforbrug sammenlignet med andre børn på samme alder. Ved beregning af merudgiftsydelser til beklædning og fodtøj tages der udgangspunkt i, hvad et barn eller en ungs normalgarderobe indeholder. Udgifter til normalgarderobe betales af forældrene. Serviceniveauet i kommune er lagt efter, at en normalgarderobe indeholder:

Almindeligt tøj	10 par strømper 10 sæt undertøj 7 par lange bukser 4 par korte bukser 7 trøjer med lange ærmer 8 trøjer med korte ærmer 3 sæt nattøj 2 sæt sportstøj 1 fritidsdragt 1 badetøj	10 kr. pr. par 70 kr. pr. par 150 kr. pr. par 100 kr. pr. par 100 kr. pr. trøje 70 kr. pr. trøje 100 kr. pr. sæt 200 kr. pr. sæt 200 kr. pr. dragt 100 kr. pr. stk.
Overtøj	1 sæt regntøj 1 sommerjakke 1 vinterjakke 2 flyverdragter/skisæt 1 tyk trøje 1 overgangsjakke 2 huer 2 par handsker/vanter	250 kr. pr. sæt 200 kr. pr. jakke 200 kr. pr. jakke 300 kr. pr. flyverdragt/skisæt 150 kr. pr. trøje 200 kr. pr. jakke 100 kr. pr. hue 70 kr. pr. par
Fodtøj	1 par gummistøvler 1 par vinterstøvler 1 par hjemmesko 1 par sandaler 2 par dagligdags sko 1 par kondisko 1 par indendørs gymnastiksko	200 kr. pr. par 300 kr. pr. par 100 kr. pr. par 170 kr. pr. par 200 kr. pr. par 250 kr. pr. par 250 kr. pr. par

Udgifterne til tøj er udregnet på baggrund af priserne i lokalt lavpris-varehus.

Der henvises til punkt 189 og 190 i vejledning til loven.

Briller

Kommunen yder som udgangspunkt ikke merudgifter til briller efter servicelovens § 41. Der kan dog undtagelsesvis ydes hjælp til briller, hvis barnet eller den unge grundet en lidelse ofte ødelægger sine briller. En forudsætning herfor er, at familien har tegnet en udvidet brilleforsikring. Udgiften til udvidelse af forsikringen kan dækkes som en merudgift ved forsørgelsen. Hvis styrken i brillen ofte ændres som konsekvens af en øjensygdom, kan der bevilges merudgifter til udskiftning af glas.

Prisen for briller ved almindelig synskorrektion er ifølge en lokal lavprisoptyker:

Brilleglas	800 kr. pr. par
Brillestel	700 kr. pr. stel

Normale briller forventes at have en holdbarhed på to år.

Cykel

Specialcykler kan bevilges efter servicelovens § 41. Ved dækning af merudgifter til en specialcykel skal der ske en modregning af udgiften til en normal cykel.

En normal cykel forventes ifølge et lokalt lavprisvarehus at koste:

Alder 2-4 år	1.000 kr.
Alder 5-10 år	2.000 kr.
Alder 11-17 år	2.500 kr.

Særligt legetøj

Der kan som udgangspunkt ikke ydes hjælp til særligt legetøj, da alle forældre forventes at have udgifter til legetøj, og dermed spares der udgifter til almindeligt legetøj se principafgørelse c-10-04.

Der henvises til punkt 178 i vejledning til loven.

Vask

Der kan ydes hjælp til vask for familier, hvor et eller flere børn eller unge har en betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller en kronisk/langvarig lidelse, og hvor det anses som nødvendigt for at imødekomme et ekstra stort behov for vask.

Ved dækning af merudgifter til vask skal normaludgifterne modregnes. Prisen for vask baseres på Forbrugerstyrelsens opgørelse over vaskeudgifter fra juli 2005:

Antal i familie	Vaskemaskine	Tørretumbler
2 personer	11 maskiner á 6,75 kr.	6 maskiner á 7,66 kr.
4 personer	22 maskiner á 6,75 kr.	12 maskiner á 7,66 kr.

Der ydes som hovedregel ikke støtte til køb af vaskemaskine, da det betragtes som almindeligt indbo hos børnefamilier.

Der ydes ikke merudgifter efter servicelovens § 41 til børn, der ikke kan holde sig tørre i sengen om natten (enuresis nocturna). Dog kan der i særlige tilfælde ydes hjælp, hvis alle behandlingsmuligheder er udtømte, barnet er i skolealderen og der er udsigt til at lidelsen er kronisk.

Der henvises til punkt 167 og 191 vejledning til loven.

IT-udstyr

Der kan ikke ydes hjælp til IT-udstyr, da PC og tablet betragtes som normalt indbo. Er behovet for IT-udstyr relateret til barnets eller den unges skole tages der kontakt til skolen.

Specielle hjælpeprogrammer og en stor skærm betragtes som hjælpemidler, og kan ansøges efter servicelovens § 112 i Borgerservice.

Aktiviteter

Ferie

Kommunen yder merudgifter efter servicelovens § 41 til dækning af ferier, som familier normalt holder, men som er dyrere grundet barnet eller den unges betydelig og varigt nedsatte funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse.

Merudgifter i forbindelse med ferie kan bl.a. være forbundet med ekstra udgifter til transport og/eller opholdsudgifter. I særlige tilfælde kan der ydes ekstra udgifter til transport og opholdsudgifter for hjælpere. Der kan ikke ydes merudgifter til hjælper i ferien, hvis ikke der er en hjælper i forvejen, og generelt gælder det, at det kun er den hjælp, der er bevilget i forvejen, der kan tage med på ferie.

Merudgifter kan dække kortvarig ferie i udlandet og ferielejr. Der ydes hjælp til afholdelse af 14 dages ferie pr. år, og forældremyndighedsindehaver afgør, hvornår ferien afholdes.

Ved dækning af merudgifter til ferie skal der ske en modregning af den forventede normaludgift til ferie, dvs. den udgift familien ville have haft på en tilsvarende ferie, hvis barnet ikke havde haft en funktionsnedsættelse. Hvis ikke der kan sandsynliggøres eller dokumenteres en normal udgift, kan den normale udgift til transport og ophold i forbindelse med ferie fastsættes til 2.500 kr. pr. uge pr. person og 70 kr. til kost pr. dag pr. person.

Der henvises til punkt 193 i vejledning til loven.

Handicap rettede kurser, konsulentbistand og kontingent

Kommunen yder merudgifter efter servicelovens § 41 i forbindelse med forældres og eventuelt andre pårørendes nødvendige deltagelse i kurser, som har til formål at undgå anbringelse af barnet eller den unge. Det er således en forudsætning, at deltagelse i kurset er nødvendig for at forældre eller pårørende bliver i stand til at have barnet eller den unge hjemme. Kurserne skal bl.a. hjælpe forældrene eller de pårørende til at passe og pleje, opdrage og kommunikere med barnet eller den unge.

Der kan være tale om udgifter til transport, kost, kursusafgift, ophold og pasning af børn, der ikke deltager i kurset. Desuden kan der være tale om tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i kurset. Ved dækning af merudgifter til kost skal der ske en modregning af normaludgiften.

Normaludgiften til kost er:

Voksne	70 kr.
Børn (under 18 år)	30 kr.

Følgende kriterier kan indgå som vurderingsgrundlag:

- Er der tale om en ny diagnose?
- Tilbydes vejledningsforløb i forbindelse med udredning?
- Tilbydes vejledningsforløb i barnets dagtilbud eller på barnets skole- og/eller fritidstilbud?
- Har forældrene mulighed for at deltage i forældregrupper andre steder?
- Får forældrene orientering om handicappet andre steder (læge, sundhedsplejerske m.m.)?
- Kan der tilbydes et tilsvarende kursus / vejledningsforløb i kommunalt regi?

Der ydes ikke hjælp til samtale- eller terapiforløb gennem servicelovens § 41.

Udgiften til et handicapforeningskontingent kan som udgangspunkt ikke betragtes som en nødvendig merudgift, da udgiften ikke er nødvendig for at få dagligdagen til at fungere.

Der henvises til punkt 188 i vejledning til loven.

Andet

Bleer

Der ydes som udgangspunkt ikke merudgifter til bleer, da tilskuddet skal søges i Borgerservice, jf. servicelovens § 112. Bleer kan bevilges som merudgift, når barnet er fyldt 5 år, hvis der er tale om en langvarig lidelse, som ikke forventes at være kronisk. Bevilling af merudgiften skal dokumenteres af læge eller andet sundhedsfagligt personale.

Beskyttelsesbukser til svært inkontinente børn skal søges i Borgerservice, jf. servicelovens § 112.

Hvis barnet eller den unge er fuldt urenlig og lidelsen er varig, kan der ud fra en konkret vurdering ydes hjælp til merudgifter til ekstra renovationsudgifter svarende til 26 ekstra afhentninger pr. år.

Aflastning

Hvis det vurderes, at det grundet barnets betydelige og varigt nedsatte funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse er nødvendigt med aflastning, kan der ydes hjælp efter servicelovens § 41.

Fastsættelse af antallet af timer sker ud fra en konkret vurdering. Hjælp til aflastning efter servicelovens § 41 kan ske, hvis der ikke kan beviliges hjælp efter servicelovens § 44, jf. § 84 og § 52, stk. 3, punkt 5. Ved tilskud til aflastning som merudgift vil der ofte være tale om udgifter til pasning, som familien havde haft i forvejen, men hvor der på grund af barnets funktionsnedsættelse vil være behov for en person over 18 år. Som egenbetaling fastsættes timeprisen til 75 kr. svarende til udgiften til en under 18-årig. Der bevilges en merudgift på 55 kt. pr. time svarende til en timeløn på 130 kr.. Udgangspunktet er, at aflastning efter servicelovens § 41 er et økonomisk tilskud, mens bevilling af aflastning efter de øvrige bestemmelser i serviceloven, påhviler kommunen at iværksætte foranstaltningen. Er barnet over 12 år og har behov for pasning, dækkes den fulde udgift på kr. 130 pr. time. Sagsbehandler skal dog foretage en konkret individuel vurdering af behovet.

Se vejledning til lovens punkt 201.

Hvis forældrene selv ansætter og aflønner aflasteren efter servicelovens § 41, har forældrene pligt til at tegne en arbejdsskadeforsikring for aflasteren, hvis aflasteren arbejder mere end 400 timer pr. år i hjemmet. Den fulde udgift til arbejdsskadeforsikringen kan dækkes som en merudgift, jf. servicelovens § 41.

Boligændringer og boligskift

Der kan ydes hjælp i forbindelse med forhøjede udgifter til bolig som følge af barnets varige funktionsnedsættelser eller kroniske/langvarige lidelse. Ved behov for boligændringer eller boligskift skal der altid være et samarbejde med kommunens ergoterapeuter.

Der kan søges om hjælp til udgifter ved boligskift, som er foranlediget af en ergoterapeutisk vurdering og indstilling til bolig. Hjælp til boligskift er betinget af en ergoterapeutisk vurdering af, at den nuværende bolig ikke er egnet.

Boligændringer skal som udgangspunkt søges hos Center for Ældre og Rehabilitering, jf. servicelovens § 116 stk. 1.

Servicelovens § 116, stk. 1 dækker mure- og nagelfaste ændringer.

Servicelovens § 41 dækker forbrugsudgifter, der er en følge af boligændringer, som foretages grundet barnets varige funktionsnedsættelse eller kroniske/langvarige lidelse.

Udgifter i forbindelse med boligændringer og boligskit kan kun bevilliges som en merudgiftsydelse, hvis det ikke kan bevilliges efter bestemmelserne i servicelovens §§ 112, 113 og 116.

Der kan søges om merudgifter til flytning, forhøjet lejeværdi af egen bolig, forhøjet ejendomsforsikring, større forbrug af el og varme, indskud i ny lejlighed, salgsomkostninger, dobbelt boligudgift i forbindelse med flytning efter servicelovens § 41. Udgifterne baseres på tidligere udgifter sammenholdt med de nye udgifter.

Ved dækning af merudgifter til boligændringer og boligskit skal der ske en modregning af normaludgiften.

Der henvises til punkt 213 i vejledning til loven.

Tabt arbejdsfortjeneste servicelovens § 42

Formålet

Formålet med dækning af tabt arbejdsfortjeneste til borgere, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med et betydelig varigt nedsat funktionsniveau eller kronisk/langvarig lidelse, er det samme som formålet med merudgiftsbestemmelsen. Det vil sige, at formålet er, at

- børn og unge med funktionsnedsættelser kan forblive i familien og dermed undgå anbringelse på institutioner eller lignende, hvis hensynet til barnets bedste tilsiger dette
- familien kan leve så normalt som muligt på trods af og med barnets/den unges betydelige og varigt nedsatte funktionsevne eller den kronisk/langvarig lidelse
- hindre at barnets/den unges betydelige og varigt nedsatte funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger.

Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moren eller faren, der passer barnet.

Når sagsbehandleren vurderer, om der skal bevilges tabt arbejdsfortjeneste, skal alle forhold i en børnefamilie indgå i overvejelsen. Det kan fx være den almindelige logistik i en børnefamilie med to arbejdende forældre, søskende til barnet eller den unge med den betydelige varigt nedsatte funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse, og andre praktiske opgaver i hverdagen. Der bevilges ikke tabt arbejdsfortjeneste for opgaver, som forældre sædvanligvis har i en hverdag.

Der henvises til punkt 223 i vejledning til loven.

Målgruppe

Målgruppen er borgere med et barn eller en ung, der har et betydelig varigt nedsat funktionsniveau eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse. For at være berettiget til ydelsen er det en forudsætning, at barnet eller den unge som følge af den nedsatte funktionsevne skal passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at moren eller faren passer barnet. Årsager hertil kan fx være, at:

- Barnet eller den unge har et stort behov for pleje og overvågning.
- Barnet eller den unge har et stort behov for tilsyn.
- Barnet eller den unge sover uroligt om natten, så forældrene skal tilse og hjælpe barnet/den unge i løbet af natten.
- Barnet eller den unge skal deltage i mange behandlinger og undersøgelser.
- Det varierer om barnet eller den unge kan være i dagtilbud, skole og/eller fritidstilbud. Det er dog, jf. sektoransvarlighedsprincippet, dagtilbuddets/skolens/fritidstilbuddets ansvar at sørge for relevante og tilstrækkelige rammer for at kunne rumme barnets/den unges vanskeligheder.
- Barnet eller den unge kan ikke være i dagtilbud, skole eller fritidstilbud på grund af nedsat immunforsvar eller stor sygdomsrisiko.
- Søskendes behov for omsorg ikke kan tilgodeses.

Der er en række betingelser for at modtage tabt arbejdsfortjeneste. Blandt disse er:

- At barnet eller den unge forsørges i hjemmet.
- At forsørgelse i hjemmet er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne.
- At det er mest hensigtsmæssigt, at det er moren eller faren, der passer barnet eller den unge.

Kravet om at barnet eller den unge skal være forsørgt i hjemmet for at der kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, fraviges i forbindelse med hospitalsbesøg hos anbragte børn og unge, hvis morens eller farens tilstedeværelse er en nødvendig konsekvens af barnets funktionsnedsættelse og mest hensigtsmæssig for barnet.

Der henvises til punkt 224 og 231 til 233 i vejledning til loven.

Omfanget af tabt arbejdsfortjeneste

Der kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste på flere niveauer. Det kan være fra dækning af en fuldtidsbeskæftigelse til nogle timer om dagen. Forældrene skal i ansøgningen beskrive det konkrete behov, fx at barnet eller den unge skal til ugentlig behandling, møde eller kontrol, og at en forælder i dette tidsrum skal være fraværende fra arbejde.

Minimumskravet for at kommunen yder tabt arbejdsfortjeneste til forældre til børn og unge med betydelig varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse i forbindelse med behandling, møde eller kontrol er, at antallet overstiger 3-4 møder om året. Deltager barnet eller den unge i færre kontroller, betragtes det som en almindelig forældreopgave.

Det afgørende er, at det er nødvendigt, at barnet eller den unge bliver passet i hjemmet af moren eller faren. Der er også mulighed for, at forældrene deler bevillingen af den tabte arbejdsfortjeneste.

Det er varigheden og niveauet af den nedsatte funktionsevne, der er afgørende for, hvor længe der ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Der ydes som udgangspunkt ikke hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, hvis barnet eller den unge er i et dagtilbud, skole eller fritidstilbud, der imødekommer barnet eller den unges behov. Der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med et sygehusophold, hvis der er behov for pasning i hjemmet før eller efter.

Der kan som udgangspunkt alene ydes tabt arbejdsfortjeneste til en forælder i 37 timer pr. uge. Begge forældre kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste, hvis det er nødvendigt, at begge forældre er til stede. Det kan fx være på grund alvorligheden ved en operation eller en ambulans behandling. Desuden kan forældrene deles om den tabte arbejdsfortjeneste således, at de fx begge går på deltid.

Der ydes ikke tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med, at forældrene læser lektier med barnet eller den unge. Lektielæsning betragtes som en almindelig forældreopgave.

Der henvises til punkt 227 til 230 i vejledningen til loven.

Beregning af ydelsen

Udgiften til tabt arbejdsfortjeneste fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindkomst, og der tages udgangspunkt i den seneste lønindtægt. Hvis der er problemer med at fastsætte den tidligere løn fx på grund af en lang arbejdsløshedsperiode, kan beregningen tage udgangspunkt i en hjemmehjælperløn. Ved varierende lønindkomst beregnes ydelsen på baggrund af lønsedler fra det seneste halve år.

Loftet for ydelsen er 27.500 kr. om måneden jf. servicelovens § 42, stk. 3 (LBK nr. 1284 af 17.11.2015). Løbende ansøgninger til tabt arbejdsfortjeneste indgivet inden d. 1. januar 2011 skal behandles efter de hidtidige regler, hvor ydelsen udelukkende blev udregnet på baggrund af den tidligere bruttoindtægt uanset størrelse.

Ved hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste skal der indregnes bidrag til pensionsordning på max 10 % af bruttoydelsen. Bidraget skal udelukkende medregnes for ydelsesmodtagere, der forud har haft en arbejdsgiverfinansieret pensionsordning.

Ved dækning af tabt arbejdsfortjeneste skal der tages hensyn til de besparelser, som det medfører at ophøre med at arbejde. Det kan fx dreje sig om befordring til og fra arbejde. Desuden fratrækkes udgifter til dagtilbud/fritidstilbud, hvis barnet passes hjemme grundet en betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse.

Der følges løbende op på ydelsesmodtagerens situation. Hvis der skal ske ændringer i ydelsen, skal sagsbehandleren træffe en afgørelse herom.

Der henvises til punkterne 237 til 244 i vejledning til loven.

Ophør

I de tilfælde, hvor der ikke på forhånd er indgået en gensidig skriftlig aftale om en periode for hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, udbetales denne i tre måneder efter udgangen af den måned, hvor hjælpen er frafaldet. At der alene er fastsat en stopdato af administrative årsager, ændrer ikke ved, at modtageren har ret til en afviklingsperiode på tre måneder.

Hvis ydelsesmodtageren kommer i arbejde i forbindelse med, at dækning af den tabte arbejdsfortjeneste er ved at udløbe, inddrages hjælpen. Inddragelsen afhænger af det nye arbejdes omfang.

Der henvises til punkt 251 i vejledning til loven.